

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz
Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Olsztynie
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 3 lutego 2022 r., sygn. akt I ACa 911/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 lutego 2022 roku

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć

rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie, czy wszczęcie postępowania karnego, na bazie którego możliwe jest ustalenie odpowiedzialności organu państwowego lub Skarbu Państwa wynikającej z art. 417 lub art. 417² k.c., poprzez skierowanie aktu oskarżenia wobec osoby przełożonej względem bezpośredniego sprawcy przestępstwa, przerywa bieg przedawnienia dla roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu szkody na osobie i szkód majątkowych wynikających ze śmierci?

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestie dotyczące wpływu wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego na przedawnienie roszczeń w postępowaniu cywilnym były przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. W judykaturze Sądu Najwyższego stwierdzono, że wniesienie aktu oskarżenia, a także wniosku o zastosowanie środka karnego przewidzianego w art. 46 § 1 k.k. nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem, skutek taki wywiera natomiast wytoczenie powództwa cywilnego (wyrok SN z 28 stycznia 2009 r., IV CSK 368/08). Sąd Najwyższy odmówił zatem waloru czynności przerywającej bieg terminu przedawnienia roszczenia nie tylko

czynności wniesienia aktu oskarżenia ale także wnioskowi o zastosowanie środka karnego przewidzianego w art. 46 § 1 k.k., czyli wnioskowi o nałożenie obowiązku naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Wniosek taki w przedmiotowej sprawie nie został zresztą złożony.

Nie ma przy tym racji skarżąca wskazując, że kwestia wymaga ponownego wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy z tego względu, że w jej sprawie nie był indywidualnie zidentyfikowany sprawca zbrodni popełnionej na jej ojcu. Okoliczność ta pozostaje bez znaczenia, biorąc pod uwagę to, że skarżąca kieruje swoje roszczenia przeciwko Skarbowi Państwa a nie konkretnemu sprawcy przestępstwa, fakt spowodowania śmierci ojca skarżącej przez funkcjonariusza publicznego (Milicji Obywatelskiej) nie był kwestionowany i w oparciu o ten fakt skarżąca uzyskała już w 1991 r. świadczenie w postaci renty specjalnej, w orzecznictwie dotyczącym art. 417 k.c. (sprzed nowelizacji z 10 sierpnia 2007 r.) wykształcona została koncepcja winy anonimowej, pozwalająca na dochodzenie roszczeń wobec Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych, także wówczas, gdy nie można było w okolicznościach sprawy wskazać konkretnego sprawcy czynu spośród grupy wchodzących w grę funkcjonariuszy. Nie można zatem zgodzić się z twierdzeniem skarżącej, że dopiero na skutek skierowania aktu oskarżenia wobec funkcjonariusza publicznego, będącego osobą przełożoną względem sprawcy przestępstwa, któremu postawiono zarzut sprawstwa kierowniczego, ustalono co do zasady odpowiedzialność Skarbu Państwa. Skarżąca popada zresztą w wewnętrzną sprzeczność, gdyż jednocześnie powołuje się na fakt rzekomego uznania niewłaściwego jej roszczenia przez Skarb Państwa poprzez wydanie decyzji Prezesa Rady Ministrów z 27 sierpnia 1991 r., [...], o przyznaniu jej renty specjalnej z tytułu zasług jej ojca T. oraz decyzji Prezesa Rady Ministrów z 22 lutego 2008 r., [...]1 o przyznaniu powódce renty jednorazowej w kwocie 63 000,- zł. Na marginesie należy zauważyć, że decyzje te nie mogą być traktowane jako uznanie długu, skoro skarżąca zgłosiła swoje roszczenia których dotyczy skarga kasacyjna wiele lat po ich wydaniu. Uznanie niewłaściwe występuje w razie takiego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego to zachowania wynika, że wierzyciel wie, iż dłużnik uważa jego roszczenie

za istniejące i przyznane (wyroki Sądu Najwyższego: z 7 marca 2003 r., I CKN 11/01; z 9 marca 2004 r., I CK 443/03; z 22 czerwca 2004 r., IV CK 444/03).

Reasumując, nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżącą problemy nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który w okolicznościach sprawy uznał, że roszczenie jest przedawnione. Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Oparcie zaś wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Także i w tej części uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia wymogów, wynikających z ukształtowanego orzecznictwa. Wbrew twierdzeniu skarżącej nie istnieje także potrzeba wykładni art. 123 § 1 punkt 1 k.c. Sformułowane przez skarżącą wątpliwości, uzasadniające w jej ocenie potrzebę wykładni powołanych przepisów, stanowią w istocie powtórzenie wyartykułowanych przez nią problemów, mających stanowić istotne zagadnienie prawne. Skarżąca

w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazała przy tym, że w orzecznictwie istnieje rozbieżność poglądów, dotyczących postawionej kwestii.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Ze względu na trudną sytuację materialną skarżącej o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[as
at]